

कोभिड-१९ रोकथामका लागि निषेधाज्ञा लागू भएपछि नेपाल पत्रकार महासंघ शाखा ताप्लेजुडुका निवर्तमान अध्ययन राजेन्द्र श्रेष्ठ आफ्नो बारीमा हलो जोन्दै। तस्वीर: रासस

कोरोनाको नयाँ भेरियन्ट कस्तो हो ?

गरी अन्सारी

भाषा, जेठ ५। नेपालमा कोरोनाभाइरसको नयाँ भेरियन्ट देखिएको मंगलवार पुष्टि भएसँगै त्यो भाइरसको प्रकृतिवारे मानिसहरूले चिन्ता र चासो व्यक्त गर्न थालेका छन्।

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका अनुसार भारतको एउटा प्रयोगशालामा जीन सिक्युरिटी गदा वी.१.६१७.२ भेरियन्ट र वी.१.६१७.१ भेरियन्ट पुष्टि भएको हो। हालसम्म नेपालमा यो परिवर्तित भाइरससहित तीन किसिमका भेरियन्ट पुष्टि भएका मन्त्रालयद्वारा मझलवार साँच जारी विज्ञितमा उल्लेख छ।

विश्व स्वास्थ्य सङ्घठनले मेरिनामा त्यसलाई 'भेरियन्ट अफ लोबल कस्टन' भनेर वर्णीकरण गरेको थियो। वर्षात् उसका अनुसार यो प्रकारको कोरोनाभाइरस वित्ताको विषय हो। अरु भेरियन्टको तुलनामा वी.१.६१७.१ को उत्तरवर्तन अभ सजिले हुने प्रारम्भिक अध्ययन नहरूवाट देखिएको र त्यसवारे थप अध्ययन आवश्यक रहेको मे ११ तारिखमा डब्ल्यूएचओले भनेको थियो।

यो कस्टो भेरियन्ट हो ?

विश्व स्वास्थ्य सङ्घठनका अनुसार गत वर्षको अक्टोबर मितिनामा भारतमा पहिलो पटक वी.१.६१७ भेरियन्ट पुष्टि भएको थियो। डब्ल्यूएचओले मे १२ तारिखमा

जनाए अनुसार त्यो दिनसम्म ४४ बटा देशमा उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

भारतसँग खुला सीमा रहेको नेपालमा पछिलो समय तीव्र गतिमा सङ्ख्यमण बढन थालेपछि भारतमै देखिएको भेरियन्ट हो कि भन्ने आशङ्का थियो। त्यो चाहिं अहिले सत्य सावित भएको छ- अमेरिकाको मिनसोटा राज्यस्थित एउटा चिकित्सा अध्ययन संस्थान तथा मेयो क्लिनिकमा कार्यरत भाइरसवाद डा. सुरीप खड्काले बुधवार टेलिफोनमा भना पालमा पूरे जीनोम सीक्वेन्सिड गर्न सक्ने अवस्था नभएका कारण पुष्टि हुन समय लागेको छ।

उक्त भेरियन्टको प्रकृतिवारे डा. खड्काले यसे- यो मानव शरीरमा अल धेरै सङ्ख्यमक हुनुसक्छ र एन्टिव्हाईट विकास भद्रसकेका मान्द्मा पाल एन्टिव्हाईट अलिकति कम काम गर्दछ भन्ने देखिएको छ। तर आवस्थामै यसको के कति प्रभाव छ भन्ने कुराको निर्वर्तन हुन अभ बाँची नै छ।

नेपालमा कर्तरो पुष्टि भयो ?

इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका नियंत्रणका विषयमा अधिकारी वैज्ञानिक डा. कृष्णप्रसाद पौडेलका अनुसार पछिलो समय भारतमा जस्तै सङ्ख्यमण दर देखिएको जीन सीक्वेन्सिडका नियन्त्रित नमुनाहरू सङ्ख्यमण गरियो। यसरी छिटो सङ्ख्यमण फैलिमुमा कुन भेरियन्ट जिमेवार छ भनेका हामीले सुदूरपश्चिमास्थित प्रवेशन्दुरेखि लिएर देशका विभिन्न ठाउँबाट नमुनाहरू उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

यो बढी भेरियन्ट हो ?

विश्व स्वास्थ्य सङ्घठनका अनुसार गत चारों अवस्थामा भारतमा पहिलो पटक वी.१.६१७ भेरियन्ट पुष्टि भएको थियो।

जानाए अनुसार त्यो दिनसम्म ४४ बटा देशमा उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

भारतसँग खुला सीमा रहेको नेपालमा पछिलो समय तीव्र गतिमा सङ्ख्यमण बढन थालेपछि भारतमै देखिएको भेरियन्ट हो कि भन्ने आशङ्का थियो। त्यो चाहिं अहिले सत्य सावित भएको छ- अमेरिकाको मिनसोटा राज्यस्थित एउटा चिकित्सा अध्ययन संस्थान तथा मेयो क्लिनिकमा कार्यरत भाइरसवाद डा. सुरीप खड्काले बुधवार टेलिफोनमा भना पालमा पूरे जीनोम सीक्वेन्सिड गर्न सक्ने अवस्था नभएका कारण पुष्टि हुन समय लागेको छ।

उक्त भेरियन्टको प्रकृतिवारे डा. खड्काले यसे- यो मानव शरीरमा अल धेरै सङ्ख्यमक हुनुसक्छ र एन्टिव्हाईट विकास भद्रसकेका मान्द्मा पाल एन्टिव्हाईट अलिकति कम काम गर्दछ भन्ने देखिएको छ। तर आवस्थामै यसको के कति प्रभाव छ भन्ने कुराको निर्वर्तन हुन अभ बाँची नै छ।

नेपालमा कर्तरो पुष्टि भयो ?

इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका नियंत्रणका विषयमा अधिकारी वैज्ञानिक डा. कृष्णप्रसाद पौडेलका अनुसार पछिलो समय भारतमा जस्तै सङ्ख्यमण दर देखिएको जीन सीक्वेन्सिडका नियन्त्रित नमुनाहरू सङ्ख्यमण गरियो। यसरी छिटो सङ्ख्यमण फैलिमुमा कुन भेरियन्ट जिमेवार छ भनेका हामीले सुदूरपश्चिमास्थित प्रवेशन्दुरेखि लिएर देशका विभिन्न ठाउँबाट नमुनाहरू उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

यो बढी भेरियन्ट हो ?

विश्व स्वास्थ्य सङ्घठनका अनुसार गत चारों अवस्थामा भारतमा पहिलो पटक वी.१.६१७ भेरियन्ट पुष्टि भएको थियो।

जानाए अनुसार त्यो दिनसम्म ४४ बटा देशमा उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

भारतसँग खुला सीमा रहेको नेपालमा पछिलो समय तीव्र गतिमा सङ्ख्यमण बढन थालेपछि भारतमै देखिएको भेरियन्ट हो कि भन्ने आशङ्का थियो। त्यो चाहिं अहिले सत्य सावित भएको छ- अमेरिकाको मिनसोटा राज्यस्थित एउटा चिकित्सा अध्ययन संस्थान तथा मेयो क्लिनिकमा कार्यरत भाइरसवाद डा. सुरीप खड्काले बुधवार टेलिफोनमा भना पालमा पूरे जीनोम सीक्वेन्सिड गर्न सक्ने अवस्था नभएका कारण पुष्टि हुन समय लागेको छ।

उक्त भेरियन्टको प्रकृतिवारे डा. खड्काले यसे- यो मानव शरीरमा अल धेरै सङ्ख्यमक हुनुसक्छ र एन्टिव्हाईट विकास भद्रसकेका मान्द्मा पाल एन्टिव्हाईट अलिकति कम काम गर्दछ भन्ने देखिएको छ। तर आवस्थामै यसको के कति प्रभाव छ भन्ने कुराको निर्वर्तन हुन अभ बाँची नै छ।

नेपालमा कर्तरो पुष्टि भयो ?

इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका नियंत्रणका विषयमा अधिकारी वैज्ञानिक डा. कृष्णप्रसाद पौडेलका अनुसार पछिलो समय भारतमा जस्तै सङ्ख्यमण दर देखिएको जीन सीक्वेन्सिडका नियन्त्रित नमुनाहरू सङ्ख्यमण गरियो। यसरी छिटो सङ्ख्यमण फैलिमुमा कुन भेरियन्ट जिमेवार छ भनेका हामीले सुदूरपश्चिमास्थित प्रवेशन्दुरेखि लिएर देशका विभिन्न ठाउँबाट नमुनाहरू उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

यो बढी भेरियन्ट हो ?

विश्व स्वास्थ्य सङ्घठनका अनुसार गत चारों अवस्थामा भारतमा पहिलो पटक वी.१.६१७ भेरियन्ट पुष्टि भएको थियो।

जानाए अनुसार त्यो दिनसम्म ४४ बटा देशमा उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

भारतसँग खुला सीमा रहेको नेपालमा पछिलो समय तीव्र गतिमा सङ्ख्यमण बढन थालेपछि भारतमै देखिएको भेरियन्ट हो कि भन्ने आशङ्का थियो। त्यो चाहिं अहिले सत्य सावित भएको छ- अमेरिकाको मिनसोटा राज्यस्थित एउटा चिकित्सा अध्ययन संस्थान तथा मेयो क्लिनिकमा कार्यरत भाइरसवाद डा. सुरीप खड्काले बुधवार टेलिफोनमा भना पालमा पूरे जीनोम सीक्वेन्सिड गर्न सक्ने अवस्था नभएका कारण पुष्टि हुन समय लागेको छ।

उक्त भेरियन्टको प्रकृतिवारे डा. खड्काले यसे- यो मानव शरीरमा अल धेरै सङ्ख्यमक हुनुसक्छ र एन्टिव्हाईट विकास भद्रसकेका मान्द्मा पाल एन्टिव्हाईट अलिकति कम काम गर्दछ भन्ने देखिएको छ। तर आवस्थामै यसको के कति प्रभाव छ भन्ने कुराको निर्वर्तन हुन अभ बाँची नै छ।

नेपालमा कर्तरो पुष्टि भयो ?

इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाका नियंत्रणका विषयमा अधिकारी वैज्ञानिक डा. कृष्णप्रसाद पौडेलका अनुसार पछिलो समय भारतमा जस्तै सङ्ख्यमण दर देखिएको जीन सीक्वेन्सिडका नियन्त्रित नमुनाहरू सङ्ख्यमण गरियो। यसरी छिटो सङ्ख्यमण फैलिमुमा कुन भेरियन्ट जिमेवार छ भनेका हामीले सुदूरपश्चिमास्थित प्रवेशन्दुरेखि लिएर देशका विभिन्न ठाउँबाट नमुनाहरू उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

यो बढी भेरियन्ट हो ?

विश्व स्वास्थ्य सङ्घठनका अनुसार गत चारों अवस्थामा भारतमा पहिलो पटक वी.१.६१७ भेरियन्ट पुष्टि भएको थियो।

जानाए अनुसार त्यो दिनसम्म ४४ बटा देशमा उक्त भेरियन्ट देखिएको थियो।

भारतसँग खुला सीमा रहेको नेपालमा पछिलो समय तीव्र गतिमा सङ्ख्यमण बढन थालेपछि भारतमै देखिएको भेरियन्ट हो कि भन्ने आशङ्का थियो। त्यो चाहिं अहिले सत्य सावित भएको छ- अमेरिकाको मिनसोटा राज्यस्थित एउटा चिकित्सा अध्ययन संस्थान तथा मेयो क्लिनिकमा कार

त्यवहार बदलौं

कोमिड-१५को नयाँ रूप पहिचान भएको खबर अमै ठूलो सङ्केतको सङ्केत हो । अहिले नै संघीय राजधानीका बिरामीले समेत उपचार नपाइरहेको बेला सम्भावित जोखिमबाट कसरी सुरक्षित हुन सकिएला आफै सचेत हुन जरूरी छ । एकातिर परीक्षणमा समस्या त्यसमाथि निषेधाज्ञाले बिरामीले सेवा पाउनै कठीन छ । पहिचान भएर अस्पताल नगद्दिनहुने अबस्थामा सवारी नपाइने र अस्पताल पुगिए बेड नहुने कारणले बिरामीले सास्ती बेहोर्नु परेको छ । जसोतसो बेड पाएकाले पनि अक्सिजनको अभाव भेलु परिरहेको छ । कोमिडको जीवाणु एउटा मान्देबाट अको मान्देमा सँझेकाले सम्पर्क नै विच्छेद गर्नुपर्ने परिस्थिति उत्पन्न भएको छ ।

मानिस सामाजिक प्राणी हो त्यसैले ऊ एकत्रै र अलग बस्न सक्दैन । तर, यो परिस्थितिमा सङ्कमणको सिक्री चुडाउन दूरी बनाउनपै स्वास्थ्यविदको सुभाव छ । यस्तो सुभाव र रवतमान सङ्केतको निकाशको बाटो खोज्न आफै लानु पर्दछ । सरकार अभिभावक छ भनेर सुरक्षित रहेन उपाय गरिएन भने 'सासको धन गन्दै नगन' भनाइ चरितार्थ हुनसक्छ । त्यसैले सर्वै रहन सक्ने कोमिड र आउन सक्ने नयाँ महामारीबाट जोगिन आफैनैर्फर्बाट पहल गर्न जरूरी छ । सरकारले गर्ने स्वास्थ्य सेवा विस्तार, स्तरोन्नति र जनताको पहुँच निरन्तर एवम् नियमित कार्यक्रम हुन्, हुँदै जालान् ।

विद्यमान सङ्केतको जड प्रकृतिबिरुद्धका मानवीय क्रियाकलाप हुनसक्छन् । आज जथाभावी बन फँडानी गरिएको छ । भौतिक विकासको नाममा नदी र नदीजन्म वस्तुको दोहन गरिएको छ । पहाड, हिमालको प्राकृतिक स्वरूप खलबलिएको छ । कृषिकर्मबाटै परिवारको आवश्यकता पूरा गर्ने पद्धतिलाई विदेशमोहले भड्क गरेको छ । आधुनिकताको नाममा नित्रिएका वस्तु र सेवा उपयोग गरी विलाशी जीवन भोजन लालसाले मान्देलाई शारीरिक अम्र नगर्ने बनाएको छ । जसको परिणाम आज हासी परिनिर्भर बढ्दै गएका छौं । त्यसैले अब पछि परिवै पर्द्ध, आहार-बिहार, आचार- बिचार र जीवन बाँच्ने तरिकामा पनि गम्भीर हुन्नपर्द्ध । यसका लागि कृषिलाई मुख्य पेशा बनाउन पर्द्ध । पढेलेखेकाहरूले पनि यसैलाई सेवा ठाउँ पर्द्ध । कर्मशील, स्वाधीन र स्वाभिमानी जातिको पहिचान दिलाउने पूर्खाहरूको गैरवत्वालाई जोगाउने पर्द्ध । त्यसो भए मात्र कोमिड र यस्ता अन्य चुनौतिहरूको सामना गर्दै अधि बद्दन सकिन्दै ।

नेपालले मियतनामबाट शिक्षा लिने कि ?

शंकरमान सिंह

भियतनामी नेतृत्वले कोभिड-१३मा छिपो, निर्णयक कार्यका साथ युद्ध शुरू गयो । पहिलो घटनाहरू पता लाग्ने सम्भावितै सरकारले कोभिड-१९लाई एक दूसो खतराका रूपमा मान्यता दियो र विश्व स्वास्थ्य संगठन (डब्ल्यूएचओ) सिफारिसहरूको मार्थिको र पछाडि सावधानीपूर्वक कदम चालेको थियो । यी प्रकोपलाई अन्तर्राष्ट्रीय सरोकारको सार्वजनिक स्वास्थ्य आपतकालका रूपमा मान्यता दिएको एक हप्ता अधिक र विश्व स्वास्थ्य संगठनले कोभिड-१३ लाई विश्वव्यापी महामारी घोषणा गरेको एक महिनाभन्दा बही अधिक लागू गरिएको थियो ।

कोभिड-१९ नियन्त्रणका लागि राष्ट्रिय स्टिर्यरिड कमिटी तुर्ने स्थापित भयो र बहुक्रीय प्रतिक्रिया योजनाको विकसित गयो । धैर्य देशले आपानो स्वास्थ्य र आर्थिक छोटैका बारेमा छलालाई गरिरहेका थिए, यिहानमानको सरकारले अन्तर्राष्ट्रीय संगठनले कोभिड-१३ लाई विश्वव्यापी महामारी घोषणा गरेको एक महिनाभन्दा बही अधिक लागू गरिएको थियो ।

नियन्त्रणको अधिकारीहरूले स्वास्थ्यमा अनुभाव गर्ने छ ।

प्रतिविष्ट गर्ने व्याइन्टरहरू कडाइका साथ नियन्त्रण गरिएको थियो र शकास्पद केसहरू तुरन्त क्वारेन्टाइन गरिएको थिए । भियतनाम उच्च जोखिमको स्तरमा र अन्तर्राष्ट्रीय यात्रुहरूलाई क्वारेन्टाइन गर्ने पहिले देशहरूमध्ये एक हो । जनरिको पर्द्धेरिव, सरकारले योनिहरूको तुलनामा स्वास्थ्य प्राथमिकतामा अन्तर्राष्ट्रीय स्वास्थ्य धोण्यापाइ गर्ने र १५ दिनसम्म सरकारले यिहानमान सुधारित सुविधाहरूमा अलगौ बस्न आवश्यक बनाएको थियो । यी आवश्यकताहरू विस्तारै रिपब्लिक कोरिया, सयुक्त राज्य अमेरिका र ईर्यादेशहरूलाई विस्तार गरियो । देशलाई थप तयारीका लागि समय दियो । महामारी नियन्त्रण टोलीहरूले लक्षित परीक्षण र आक्रामक सम्पर्क ट्रेसिड गरेको थिए ।

भियतनाममा पुरिए भएका केसहरू तहका मानिन्दुन र स्वास्थ्य सुविधामा पृथक् र उपचार गरिएपुर्छ । परिवारका सदयहरूमा टार्न्योसिमन रोन भियतनाममा पुरिए भएका केसहरूको घर-आधारित पृथकीकरणका लागि अनुमति छैन । हाल अस्पताल तथा स्वास्थ्य क्यान्द्रहरूले न त अत्यधिक मामगो सामाना गरिरहेका छन्, न आधूर्ति आधूर्ति अभावका कारण सबै कोभिड-१९ विरामीहरूका लागि पर्याप्त घ्रोतहरू उपलब्ध छन् ।

टियर दुई पुरिए भएका केसहरूका नजिकाका सम्पर्कहरूलाई लागि हो, जसले परीक्षण र सरकारले सञ्चालन गर्ने क्वारेन्टाइन गर्नुपर्छ । टियर तीनमा ती व्यक्तिले टियर दुई केससँग नजिकको सम्बन्ध राखेका थिए । तीनिहरूले यसमा स्व-पृथक् गर्नुपर्छ । चौथो तहमा सम्पूर्ण समुदायहरूलाई अलग गर्नु समावेश छ । स्थानीय अधिकारीहरूले दुईवटा गाडै, एउटा कम्युन र अस्पताललाई छुट्ट्याए ।

गत वर्ष भियतनामको सांख्यिकीय अवस्थाको अन्तर्भुक्ति अस्पतालहरूमा अन्तर्राष्ट्रीय अलगाव प्राणीतीले कोभिड-१९ लाई नियन्त्रणमा राख्न यसको सफलतामा दूसो योगदान पुन्यायो ।

त्यसैले अब परिवर्तनको उपयोग गर्न जरूरी छ ।

त्यसैले अब पर

